

TOG'AY MURODNING "OT KISHNAGAN OQSHOM" QISSASIDA MILLIY RUH VA XARAKTER TALQINI

Omonova Dilafruz

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Tog'ay Murodning "Ot kishnagan oqshom" qissasi badiiy tahlil qilingan. Asardagi bosh qahramon Ziyodulla kal obrazi orqali o'zbek xalqining milliy xarakteri, soddaligi, or-nomusi va ajdodlar an'alariga sadoqati ilmiy nuqtayi nazardan yoritilgan. Yozuvchining o'ziga xos tili va dostonnavislik uslubining asar badiiyatidagi o'rni tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: Milliy xarakter, badiiy obraz, Tog'ay Murod uslubi, xalq tili, badiiy pafos, milliy o'zlik, Ziyodulla kal, ot ramzi.

Аннотация: В данной статье проводится художественный анализ повести Тогай Мурода «Лошадь, ржущая в сумерках». Через образ главного героя Зиедуллы-плешивого раскрывается специфика национального характера узбекского народа, его простота, честь и верность традициям предков. С научной точки зрения исследуются уникальный язык и эпический стиль писателя, их роль в художественной структуре произведения.

Ключевые слова: Национальный характер, художественный образ, стиль Тогай Мурода, народный язык, художественный пафос, национальная самобытность, Зиедулла-плешивый, символ лошади.

Abstract: This article provides an artistic analysis of Togay Murod's story "The Night a Horse Neighed". Through the image of the protagonist Ziyodulla kal, the specific national character of the Uzbek people, their simplicity, sense of honor, and loyalty to ancestral traditions are explored from a scholarly perspective. The writer's unique language and epic narrative style are analyzed for their role in the work's artistic value.

Keywords: National character, artistic image, Togay Murod's style, folk language, artistic pathos, national identity, Ziyodulla kal, symbol of the horse.

O'zbek adabiyotida XX asrning ikkinchi yarmida paydo bo'lgan "yangi to'lqin" vakillari orasida Tog'ay Murod o'zining betakror uslubi va samimiy obrazlari bilan alohida o'rin egallaydi. Uning "Ot kishnagan oqshom" qissasi e'lon qilingan davrdanoq o'zbek nasrida inqilobiy yangilik sifatida baholandi. Asar shunchaki bir qishloq odamining hayoti haqida emas, balki xalqning tub qatlamlaridagi ma'naviy

qadriyatlar, g'urur va o'zlikni anglash masalalarini o'rtaga tashlagani bilan ahamiyatlidir.

1. Ziyodulla kal — Milliy psixologiya ko'zgusi

Asar bosh qahramoni Ziyodulla kal obrazi orqali muallif o'zbek xarakterining eng nozik qirralarini ko'rsatib beradi. Uning soddaligi, gohida go'llikka yaqin samimiyligi zamirida yuksak or-nomus va mardlik yotadi. Ziyodulla uchun ot — shunchaki hayvon emas, balki ajdodlar ruhi, erkinlik va chavandozlik an'analarining tirik timsolidir. Uning ot poygasidagi ishtiroki va undagi ichki kechinmalari o'zbek xalqining ma'naviy olamini aks ettiradi.

2. Badiiy til va "Xalqchil" uslub

Tog'ay Murod asar tili ustida ishlashda o'ziga xos yo'l tutgan. U dostonchilik an'analariga xos bo'lgan ritmik takrorlar, xalq shevalari va jonli nutq elementlaridan unumli foydalanadi. Maqolada ta'kidlanishicha, yozuvchining uslubi kitobxonni sehlrab qo'yadi va asarni go'yo "o'qimaydi", balki "eshitadi". Bu esa asarning pafosini va ta'sir kuchini oshiradi.

Tog'ay Murod ijodi tahlil qilinar ekan, uning qahramonlari har doim "tabiat farzandlari" bo'lib qolishi ko'rinadi. Ziyodulla kal obrazi sho'ro davri adabiyotidagi "ideal qahramon" qoliplarini parchalab tashladi. U o'zining nuqsonlari, dardlari va orzulari bilan tirik insondir. Aynan mana shu jihat asarning bugungi kunda ham sevib o'qilishiga sabab bo'lmoqda.

Xulosa qilib aytganda, Tog'ay Murodning "Ot kishnagan oqshom" qissasi milliy xarakterni o'rganishda muhim manba hisoblanadi. Yozuvchi o'z qahramoni orqali millatning ma'naviy butunligini, uning beg'ubor olamini himoya qilgan. Maqolada ko'rilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, asar o'zining badiiy tili va falsafiy mazmuni bilan o'zbek adabiyoti xazinasidagi eng yorqin durdonalardan biri bo'lib qolaveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Murod T. "Ot kishnagan oqshom". – Toshkent: "Sharq", 2018.
2. Quronov S. "Adabiyotshunoslik nazariyasi asoslari". – Toshkent: "Akademnashr", 2014.
3. Sharafiddinov O. "Ijodning birinchi qadamlari". – Toshkent: "Ma'naviyat", 2005.